

de formule en wil, dan l. inwendig verdoezelen

ndige en in-aten „alleen legt hij erin. In tekst van kel verleden n ds Scheele

van art. 33 wendige en r het loopt nlijke in de „ja of neen? los, op wien erkt onover- en wij moe-kind afzon- arden maat- en niet „be- bejegenen, ke maatstaf zonder uit- un allen ko- deren maat-

aangaf tus- zen. Dat is alle gerefor- Ursinus, den Woord, zegt edraagt zich le sacramen- hecht (signa- gaat hij on- toegevoegd GODS WIL), zoo gaat if uitwendig oor Christus ant) nu de i het Woord (posita). Dr Hij verlaat Wat wij al-

nt tot ieder, bestemd. Nu ten zijn be- „goed, laten aten, als hij in dr Hoek: deringen der acht als b.v. ingeval van

en verzegelt verzekering ert, dat het n-zaad) ge- niet. Maar neen geven". t, dat de be- wendig aan- zekert „cre- enken ge- hij deze go- zju zonden r de blijven-

eren" vorig Hoek's kerk-

moet ik de opponent af- niets nieuws edert 1944: om de kerk en candidaat , die denkt: „betied, en „niet als hij al. En word K. S.

azelen?

zen in „De en dus we- e antwoor- synodocratie m, die door op dringend oor de onze „die zeggen, oft nu eens — u moogt hoeveel ga- angen? Niet heele propa- r te houden, utaten. Dan stookte men- apier zetten lan....., dan En kijk, nu i dus ineens en een paar len, nu kan léze vragen antwoorden

villen de sy- van bepaal-

de particulieren, en niet vragen van onze officiële deputaten beantwoorden? Moeten zij dan kwaad worden, als wij zeggen: zij missen den moed?

Want de vragen zijn er naar. Vraag 1 luidt: „Binden de Gereformeerde Kerken nog aan de leer der Veronderstelde Wedergeboorte als grond voor de doop?"

Die vraag heeft nu net zoo veel te maken met de kwēsties van 1944 en de onze in 1950, als de vraag aan deputaat zoo of zoo: heeft uw kleine Pietje nog de mazelen?

De eenige vraag die ter zake is, zou moeten luiden: houden wij u soms ten onrechte, op grond van uw openlijke verklaringen en handelingen, voor menschen, die nog steeds verzekeren voor God en alle menschen, dat de in uw schorsings- en andere besluiten precies omschreven en toen als openbare grove zonde gestrafte houding tegenover de „leeruitspraken" van 1942-1944 openbare grove zonde is, of zelfs maar zonde is, omschreven, nog steeds, naar de letterlijke redactie van uw schorsings-, afzettingen- en andere besluiten?

Elke vragenstellerij, die niet teruggaat op den letterlijken tekst, die als wet van den Heere is aangediend, is humbug. Dat officiële deputaten zich ertoe leenen, op zulk geïnschneerd gevraagd schriftelijk te antwoorden, maar de heele wereld verzekeren, dat het van ons ongepermitteerd is, een schriftelijk antwoord te vragen nog wel op hun eigen verzoek om contact, dat bewijst, dat het mis is.

We zullen een anderen keer nog een paar van die vraagjes bekijken. „Vindt u het ook geen mooi weer?" K. S.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

Ouders, uw kinderen! (IV)

Wij spraken over een tweetal typen van het personalisme in de leerarenwereld, het aristocratische: „een klas kan ik maken en breken" en het democratische: „de klas is koning". Beide kunnen gerust stui-vertje wisselen. Het hangt er maar van af, wat de jongste publicatie van één der groote psychologen uit het buitenland orakelt, of zelfs één der fijne menschen uit den oecumenischen kring. Maar het democratische type heeft tegenwoordig beslist den wind mee, dat spreekt. Mild, zacht, zijg tot dat U hen wilt overtuigen van het feit, dat de Schrift de norm stelt, en niet zij en hun wetenschappelijkheid. Dat de Christelijke School een eigen karakter heeft, dat niet zij bepalen, maar de Schrift. Dat niet zij erover beslissen, in welke richting Uw kind zal worden geleid, maar U! Eigenaardig, dat het contact met de ouders dan ineens minder vlot is, dan deze diepte-psychologen met „het kind" voorgeven te hebben.

Maar nu in ernst. Zou dit contact wel zoo groot zijn? Wie is eigenlijk „het kind"? Je ontmoet het nooit. Hebt U liefde voor „het kind"? Ik ken het niet. Er zijn alleen maar concrete kinderen, die je zoo in je klas hebt. Die zijn niet allemaal zoo erg innemend als de heeren dat wel voorstellen. Er zijn echte vervelende dreinende typen bij, die men waarlijk niet bij voorbaat zijn liefde gaat verklaren! En bovendien, die liefde gaat toch ook op en neer met de gehoorzaamheid, die het kind betoont aan Gods wet? Heeft nu werkelijk die fijne persoonlijkheid, die zich met „het kind" verwant waant, maar de Schrift praktisch niet telt, meer toegang tot het hart van een kind, zooals het concreet voor hem staat? Hééft hij het wel lief? Of is het alleen een interessant geval voor hem, dat hij, als er geen derden bij zijn, dadelijk weer vergeten is? Beschikt hij over de gaven van liefde en contact, die alleen toebehooren aan den Heiligen Geest? Gelukkig, dat wij weten, dat de weg tot het hart van dit of dat kind alleen te vinden is in gehoorzaamheid aan het Woord des Heeren. Daaraan houdt Zich de Heilige Geest! En Die kent beider hart, dat van leeraar en leerling. Als het goed is, resideert Hij in beide (1 Cor. 3:16), werkt Hij in beide. Aan beide, en met name aan den leeraar-onderwijzer om in deze wildernis een baan voor God te maken (Jes. 40:3, Luc. 3:4).

Maar dan rekent gij, Ouders, er toch op, dat de onderwijzer aan Uw kind, een kind des Verbonds, dezen eisch stelt, dat het gelooft, dat God Zijn Verbond met hem in Zijn Doop heeft beteekend en verzegeld? Dat de Heilige Geest bezig is zijn hart te vernieuwen en daarmee doorgaat, zoo het luistert naar Gods Woord?

Zie, op dat niveau behoort toch de school te staan! Dat dient de onderwijzer te belijden en trouw te eischen. Dat behoort tot het karakter van de Christelijke School, en anders is zij in den grond een luidende schel met veel praatjes van liefde, maar een ijdel, leugenachtig, verderfelijkt instituut. Een roovershol voor kinderzielen, want de ongerepte, onverwarde, oprechte vreeze des Heeren wordt hun daar op slink-sche wijze onttroegeld, en de hautaine padvinders-moraal er voor in de plaats gelegd. Als de onderwijzer niet met hen omgaat als Verbondskinderen, en niet de Verbondseischen aan hen stelt, wat mag hij dan eigenlijk verder met hen doen? Mag hij ze vermanen? Naar welke norm dan? Wat behoort het kind dan naar hem te luisteren! Het zal zeggen: U is ouder dan ik, maar U zegt zelf, dat dit geen voorsprong geeft. Wat komt U met Uw vermaningen bij mij aan! Mag hij het straffen? Waarvoor dan? Wie geeft aan, wat strafbaar is als de Heere het niet doet? Wat beteekent dan het gebed, het lezen van de Schrift, het werk op school? Als de onderwijzer het kind ontadelt door het niet voortdurend onder de klem van

den Heiligen Doop te zetten, dan is hij uitgepraat. Dan komen de potsierlijke verzuchtingen: „Dat had ik anders van je verwacht"; en het kind, dat slagvaardig is, zegt prompt: „Zoo ben ik nu eenmaal, en ik geloof, de bijbel zegt ook, dat de mensch van nature zoo is!" Deze dingen luisteren nauw, zoo nauw, dat de gemengde school een groot gevaar is.

Laat ik een voorbeeld geven van zeer onlangs. Een „orthodox-Hervormde onderwijzer geeft in zijn klas de volgende ontboezeming: „Ik kan 't mij maar niet begrijpen, dat er kerken zijn, die den euvelen moed hebben om bepaalde leden van het Avondmaal te weren. Is dan de Heere Jezus niet juist gestorven voor zondaren?"

Zie, daar heeft U nu precies den radicalen afval. De onderwijzer plaatst zich op het niveau van Jan-en-allemān, zooals dat gebruikelijk, ja behoorlijk is in de volkskerk. Al erkent de zondaar niet, dat hij zondaar is, al verzet hij zich moedwillig tegen het Woord des Heeren, ondanks het bewust onwillig zijn tegen de eischen van Gods Verbond, het zoo liefdeloos, ja, ontheiligen van het bloed van Christus zijn, als hij werd afgehouden van het Avondmaal.

Dat lijkt allemaal erg nederig en schuld bewust: Wij allemaal zondaars, die het verdorven hebben. En het kan iemand verbazen, dat in ditzelfde milieu die knusse, vrede-vrede geest heerscht, waarin de lof over-en-weer niet van de lucht is. Maar het zijn slechts twee kanten van dezelfde zaak. De Kerk is hier niet in geding, de profetie wordt hier niet gehandhaafd, de zonde is in dit milieu eerder een voorwerp van lyrische poëzie dan dat zij afschuwelijk is. Zij bestaat, zoo men er wel eens een concrete uitspraak over doet, vooral in vergrijpen tegen het decorum, de gevoeligheid van een vergadering, niet in het veronachtzamen van de Schrift, niet in het degradeeren van de Kerk, waar-

Voortgang van de sociale revolutie

POLITIEK EN SOCIAAL LEVEN

in onzen tijd (1)

vrijheid der kinderen Gods is de vrijheid van den vloek der wet, van de heerschappij der zonde en van het eeuwige verderf. Dit is de vrijheid, waartoe de Zoon Gods den mensch vrijmaakt. Doch deze vrijheid beteekent tevens weer, zooals Groen van Prinsterer vervolgens opmerkte „vrijheid in het dienen; vrijheid om in elke betrekking, dienst knecht van God en, in Zijn dienst, dienaaren onderdaan ook van menschen te zijn". (Ongeloof en Revolutie, 4e druk, Amsterdam, H. A. van Bottenburg N.V. 1940 — blz. 117.)

Het revolutionaire beginsel van de Vrijheid en van de Gelijkheid, leuzen van de Franse revolutie, dat lijnrecht staat tegenover dit Evangelisch beginsel der vrijheid als knechtschap in dienst van God, werkt rusteloos door tot in onzen tijd. Men gaat voort heil en uitkomst te verwachten voor de broederschap der menschen van het vereenigen van allen in de nieuwe gemeenschap van de societas dezer aarde.

En als één der middelen om tot dit doel te geraken — het C.N.V. spreekt hier met nadruk van De nieuwe Samenleving, die komende is — wordt dan ook gepredikt de vergemeenschappelijking van de Onderneming. Nu hebben deze ondernemingen evenwel elk een eigenaar. Deze eigenaars moeten nu evenwel in den procesmatigen weg van de z.g. verzelfstandiging van hun ondernemingen, geleidelijk aan hun rechten als ondernemers gaan prijsgeven, en zoo wordt dan verkregen wat men noemt de Ont-autoocratiseering der bedrijfs-huishouding. Rathenau beschreef dat proces in zijn Autonome Wirtschaft. De eigenaars of aandeelhouders zijn bezig hun rechten te verliezen, geleidelijk aan gaan die over op de productieve associatie, de werkenden in de onderneming, in een verder stadium worden de aandeelhouders rechteus gemaakt tot obligatiehouders, geldschietters zonder meer. Zoo groeit dan stap voor stap de aristocratische „Autonome Wirtschaft", de zelfstandige bedrijfshuishouding, aan het hoofd waarvan dan staan niet meer de eigenaren en hun gedelegeerden, maar de benoemden en gedelegeerden van de arbeidende gemeenschap. In weer een volgend stadium kan die aldus werkende, arbeidende gemeenschap ertoe overgaan, om die vroegere aandeelhouders of eigenaars, die inmiddels reeds tot obligatiehouders of geldschietters waren omgevormd, af te lossen en hun het geld van hun obligaties terug te betalen. Dan staan ze dus voor goed buiten de onderneming en behoort deze geheel en al aan de werkenden in de onderneming. Wanneer wij dezen opzet van Rathenau van die Autonome Wirtschaft vergelijken met wat het Communisme in Rusland doet, dan is er dus afgedacht van dit onderscheid, dat in het ééne geval, dat van Rusland, met één slag alles aan den Staat wordt gebracht en Rathenau geen staats eigendom voorstaat, maar een eigendom van de werkende gemeenschap in de onderneming, die dan ongetwijfeld ook weer verdere associaties kent en erkennen moet, dit kenmerkende onderscheid, dat de één geleidelijk aan, als op kousvoeten, den eigendom uitholt, den eigenaar zijn eigendom ontnemt en de ander dit radicaal en ineens doet. Het zou evenwel ten eenenmale onjuist zijn, het ééne proces evolutionair en het andere revolutionair te noemen. Beide zijn revolutionair. Ter onderscheiding van